

KAROLINA CHRABĄSZCZ*

Przedsiębiorczość akademicka – drogą do sukcesu absolwentów uczelni wyższych

---

Słowa kluczowe: biznes, społeczność akademicka, *spin-out*, *spin-off*, źródła finansowania

---

Streszczenie: Artykuł został poświęcony aktualnemu tematowi – przedsiębiorczości oraz jej odmianie, czyli przedsiębiorczości akademickiej. Coraz większą bolączką gospodarki staje się brak podmiotów, które będą ją napędzały poprzez realizację nowych inicjatyw gospodarczych, dając zatrudnienie większości społeczeństwa. Unia Europejska zdała sobie sprawę z faktu, że rozbudzanie w społeczeństwie przedsiębiorczości, ułatwianie zakładania i prowadzenia biznesu, edukowanie w tym zakresie jest szansą na zmniejszenie bezrobocia, pobudzenie gospodarcze i wzrost zamożności społeczeństwa.

Autor wskazuje możliwości, z jakich może skorzystać absolwent wyższej uczelni na starcie swojej kariery zawodowej. Przybliżył, co kryje się za pojęciem przedsiębiorczości akademickiej, omawia poszczególne etapy rozwoju działań przedsiębiorczych, czyli preinkubację, inkubację i akcelerację. W artykule zajęto się również tematem zakładania działalności typu *spin-off* i *spin-out*. Poruszono ponadto kwestię przedsiębiorczości kobiet. Szczegółowo przedstawiono tematykę możliwości finansowania działalności gospodarczej kapitałem własnym i obcym. Wyjaśniono pojęcie „anioła biznesu”, zasady leasingu, kredytów (bankowego, kupieckiego) i funduszy mikropożyczkowych. W artykule autor wymienia wiele instytucji w regionie tarnowskim, które za cel swojej działalności uznały kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród absolwentów szkół wyższych.

Celem artykułu jest uświadomienie czytelnikom licznych możliwości, z jakich można korzystać, mając pomysł na założenie swojej firmy. Autor wyraża opinię, że zadaniem uczelni wyższych powinna być bardziej dogłębna edukacja w zakresie przedsiębiorczości, w tym nie tylko jej aspektów teoretycznych, ale także praktycznych.

1. Wprowadzenie

Termin przedsiębiorczość rozumiany jest jako cecha charakteru czy też zespół cech i zachowań, które odznaczają przedsiębiorców lub osoby odpowiedzialne

---

* mgr Karolina Chrabąszcz – asystent, Katedra Nieruchomości i Ubezpieczeń, Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie.

za prowadzenie inicjatyw przynoszących wymierne korzyści (Kolisz, 2010). W teorii ekonomii przedsiębiorczość definiowana jest jako swoista forma pracy lub jako kolejny, obok pracy, ziemi i kapitału, czynnik produkcji. Jakimi cechami powinien się wyróżniać przedsiębiorca? Przede wszystkim zdolnością dostrzegania szans na założenie czy prowadzenie przedsiębiorstwa, umiejętnością wykorzystywania nadarzających się okazji, dostrzegania potrzeb na rynku w zakresie różnych dziedzin, gotowością do ponoszenia ryzyka, odwagą do podejmowania kluczowych decyzji, zdecydowaniem. Współczesny przedsiębiorca powinien łączyć w sobie cechy menedżera, lidera i przywódcy. Pomocne w założeniu firmy mogą się okazać również: sprawność fizyczna, doświadczenie, fachowa wiedza, jak i umiejętność tworzenia poprawnych stosunków międzyludzkich (Niemczyk, 2003, s. 13). Zdaniem Adama Smitha, przedsiębiorcę cechuje przede wszystkim umiejętność oszczędzania i mobilizowania kapitału. Koncepcję przedsiębiorcy wprowadził Jean-Baptiste Say, który pisał, że „przedsiębiorca umiejętnie łączy czynniki produkcji, przenosząc zasoby ekonomiczne z obszaru niższej na obszar wyższej efektywności” (Soduł, 1999, s. 23). Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r., nr 155, poz. 1095 ze zm.) określa przedsiębiorcę jako osobę fizyczną, prawną i jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (Kałuża, 2009a, s. 101). Przedsiębiorczość to także proces zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, obejmujący kilka etapów: rozpoznanie szans i możliwości działania na rynku, opracowanie biznesplanu, zgromadzenie potrzebnych zasobów, założenie przedsiębiorstwa oraz późniejsze jego prowadzenie przez kolejne fazy rozwoju (Targalski, 2003, s. 8–9). O przedsiębiorczości można mówić w dwóch wymiarach, to znaczy jako o procesie oraz jako o zespole cech opisujących szczególnie sposób postępowania człowieka. Przedsiębiorczość jako proces to akt tworzenia i budowania nowego przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo jako zespół cech charakteryzuje się aktywnością, dynamizmem, skłonnością do ponoszenia ryzyka, innowacyjnością czy dostrzeganiem szans i ich wykorzystywaniem.

Aktualnie na rynku zauważalna jest tendencja do zachęcania, by być przedsiębiorczym, czyli zakładać wszelkiego typu działalność gospodarczą w różnych formach. Szczególny nacisk na to kładzie Unia Europejska, której decydenci zdali sobie sprawę z faktu, że jeżeli na rynku nie będą powstawać nowe inicjatywy gospodarcze, to spowoduje to wzrost bezrobocia aż do momentu, w którym gospodarka się załamie. Jeżeli zabraknie „Twórców”, czyli pomysłodawców, „Rysowników myśli”, czyli osób, które przelewają pomysły twórców na papier, „Produkcji”, czyli osób, które dzieło wcześniejszych podmiotów uzyskują w rzeczywistości, i „Sprzedających”, to tak zwani „Pomocnicy”, czyli ludzie, którzy są zatrudnieni u czterech poprzednich podmiotów, nie będą mieli szans na zatrudnienie, zarabianie i życie w godnych warunkach. Od wieków jest tak, że „Twórców”, „Rysowników myśli”, „Produkcji” i „Sprzedających” jest mniej niż „Pomocników”.

Osoby, które charakteryzują się przedsiębiorczością, napotykają na swojej drodze wiele problemów. Dotyczy to zwłaszcza ludzi młodych, będących dopiero na starcie swojej zawodowej drogi. Do najpoważniejszych problemów, z którymi muszą się zmierzyć, zalicza się:

- wysoką stopę bezrobocia wśród absolwentów wyższych uczelni (ponieważ w dzisiejszych czasach wyższe wykształcenie nie zapewnia zdobycia pracy);
- dużą biurokrację (od dłuższego czasu wspomina się o możliwości założenia firmy w tak zwanym jednym okienku, ale bez rezultatu);
- wysokie opłaty, jakie należy uiścić przy zakładaniu czy późniejszym prowadzeniu firmy (np. ZUS, opłaty skarbowe, podatki itp.);
- brak praktycznej wiedzy i doświadczenia studentów (brak nauczania praktycznego na większości wyższych uczelni);
- brak edukowania społeczeństwa w kwestii przedsiębiorczości;
- bariery mentalnościowe (wzór naszych dziadków i rodziców, którzy większość swego życia zawodowego spędzili w jednym zakładzie pracy, często na jednym stanowisku).

2. Przedsiębiorczość akademicka

Naprzeciw tym wszystkim problemom powinna wyjść tak zwana przedsiębiorczość akademicka (PA), czyli wszelkiego rodzaju zaangażowanie uczelni wyższych – studentów, doktorantów i pracowników – w działalność gospodarczą. Innymi słowy jest to tworzenie firm przez pracowników uczelni, studentów czy doktorantów (Guliński, 2009). PA to połączenie aktywnych postaw środowiska akademickiego i jego otoczenia w celu komercjalizacji naukowego dorobku uczelni. W Polsce PA jest stosunkowo młodym obszarem aktywności. Jej rozwój to duża wartość zarówno dla uczelni wyższych, jak i dla firm. Współpraca taka, wspierana i realizowana przez PA, stymuluje wdrażanie nowych technologii, produktów i procesów.

Umocowanie prawne przedsiębiorczości akademickiej pojawiło się w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku (Pado, 2008). Wyróżnia się trzy etapy rozwoju działań przedsiębiorczych: preinkubację, inkubację oraz akcelerację. *Preinkubacja* to czas do momentu założenia firmy, który powinien być przeznaczony na szkolenia, doradztwo, promocję przedsiębiorczości, przygotowanie do wejścia na rynek. Preinkubatory są jednym z rodzajów ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką. Obecnie akademickie preinkubatory w Polsce dzieli się na cztery grupy: studenckie forum Business Center Club oraz Fundacja AIP, preinkubatory działające w ramach publicznych uczelni wyższych, preinkubatory organizowane w parkach i inkubatorach technologicznych oraz preinkubatory zakładane przez organizacje studenckie. Jako dobry przykład preinkubatorów warto wymienić Akademicki Inkubator Gospodarczy (od 2004 r.) – Biuro Transferu Technologii Politechniki Gdańskiej (BTTPG, 2010), Preinkubator Przedsiębiorczości Akademickiej

(od 2002 r.) – Uczelniany Ośrodek Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego (UOTT, 2010). Kolejny etap, i n k u b a c j a, obejmuje wsparcie nowo powstałego przedsiębiorstwa w pierwszych latach jego istnienia, to znaczy do trzech lat. Polega na zapewnieniu pomocy w pozyskiwaniu funduszy na działalność gospodarczą, na organizowaniu szkoleń, świadczeniu usług doradczych, zapewnieniu zaplecza biurowego i obsługi sekretarskiej (Kolisz, 2010; Guliński, 2009). Misją Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości jest budowanie sprzyjającego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości wśród młodych ludzi. AIP umożliwia każdej młodej osobie do trzydziestego roku życia założenie firmy najniższym kosztem, najszybciej i najłatwiej w kraju, przy minimalnym ponoszonym ryzyku. Jeżeli młody człowiek posiada dobry pomysł na swój biznes, to aby zrealizować marzenia o własnej firmie, nie musi mieć swojego lokalu, dużych pieniędzy i znajomości. AIP zapewnia poradę prawną, prowadzenie księgowości firmy przez biuro księgowość, darmową promocję w mediach, doradztwo w zakresie prowadzenia firmy, możliwość korzystania z adresu inkubatora, bezpłatne korzystanie z sal dydaktycznych wraz ze sprzętem multimedialnym, pomoc w pozyskaniu funduszy (AIP, 2010a). Najważniejsze we współpracy z AIP jest to, że młody człowiek chcący założyć biznes nie musi zakładać własnej działalności gospodarczej, co ogranicza koszty, biurokrację, ryzyko, a co się z tym wiąże – pozwala skoncentrować się przede wszystkim na rozwoju działalności.

Tablica 1

Porównanie kosztów prowadzenia firmy w Akademickich Inkubatorach Przedsiębiorczości i w formie własnej działalności gospodarczej

Rodzaj kosztu	Działalność gospodarcza	AIP
Rejestracja firmy	100–270 PLN	0 PLN
ZUS	320–800 PLN	0 PLN
Biuro	400 PLN	W pakiecie
Prowadzenie księgowości	min. 150 PLN	25 dokumentów w pakiecie
Szkolenia i konferencje	500 PLN	W pakiecie
Porady prawne	100 PLN/h	2,5 h w pakiecie
Promocja firmy	600 PLN	W pakiecie
Razem	2000 PLN	250 PLN

Źródło: strona internetowa AIP: <http://inkubatory.pl/co-daje-aip>.

W AIP wyróżnić można sześć etapów rejestracji firmy. Gdy osoba chcąc uzyskać wsparcie od AIP posiada pomysł na biznes (etap I), musi wypełnić wniosek

(etap II), który posiada formę „Karty Informacyjnej Beneficjenta”. Po wpłynięciu wniosku Dyrektor danego Inkubatora zaprasza kandydata na spotkanie informacyjne (etap III), podczas którego kandydat może osobiście przedstawić swój pomysł na biznes. Po zasięgnięciu opinii Rady AIP Dyrektor podejmuje decyzję o zakwalifikowaniu danej osoby do programu „Preinkubacji”. Jeżeli decyzja jest pozytywna (etap IV), dochodzi do podpisania umowy (etap V) o świadczenie pomocy w ramach Programu. Osoba, która podpisała umowę i uiściła na rzecz AIP opłatę w wysokości 250 PLN netto, staje się pełnoprawnym beneficjentem Programu. Po podpisaniu umowy następuje szkolenie (etap VI) z zasad funkcjonowania firmy w AIP (AIP, 2010a).

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości generują wiele korzyści dla uczelni, jak na przykład: uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej oraz poprawa image’u uczelni, poprawa relacji z lokalnym otoczeniem i biznesem, pozyskiwanie dodatkowych środków z programów wspierania przedsiębiorczości technologicznej, dodatkowe dochody dla pracowników uczelni, studentów i doktorantów. Finansowanie inwestycji inkubatora pochodzi zazwyczaj ze środków przedakcesyjnych lub własnych, z funduszy strukturalnych (np. Działanie 5.3 „PO Innowacyjna Gospodarka – lata 2007–2013”) czy z regionalnych programów operacyjnych (lata 2007–2013) (Guliński, 2009).

Poza dwoma wspomnianymi ośrodkami wsparcia przedsiębiorczości akademickiej warto wymienić także Uczelniane Centra Transferu Technologii (CTT) oraz Uczelniane Biura Karier. CTT to zróżnicowane organizacyjnie grupy jednostek doradczych, szkoleniowych i informatycznych, realizujące programy wsparcia transferu i komercjalizacji technologii. Podstawowym celem CTT jest rozwijanie sieci kontaktów między światem nauki i gospodarki. Jako główne cele działalności CTT można wymienić: popularyzację, promocję i rozwój przedsiębiorczości technologicznej czy waloryzację potencjału naukowo-innowacyjnego w regionie. Zasadniczym celem ich działalności jest organizacja kontaktów między nauką a technologią i przemysłem. Na drodze rozwoju CTT stoją liczne bariery, jak na przykład niechęć środowiska naukowego do działań komercjalizacyjnych i nawiązania współpracy z biznesem, zawile procedury prawne, małe zainteresowanie tworzeniem technologicznych firm czy brak projektów do komercjalizacji (Kolisz, 2010).

3. Spółki *spin-off* i *spin-out*

Dla społeczności akademickiej szansą na rozwinięcie i wykorzystanie swojej przedsiębiorczości są przedsiębiorstwa typu *spin-off* i *spin-out*. *Spin-off* to nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów i wiedzy lub technologii, zazwyczaj zależne w pewnym stopniu od uczelni. *Spin-out* to nowe przedsiębiorstwo, które różni się zwykle od przedsiębiorstwa typu *spin-off*

faktem całkowitego uniezależnienia od uczelni oraz posiadaniem niezależnych źródeł finansowania (Działek, 2010, s. 32; Kałuża, 2009a, s. 132). W celu komercjalizacji dorobku naukowego uczelni za pośrednictwem spółek typu *spin-off* i *spin-out* uczelnie będą w obowiązku tworzyć spółki prawa handlowego. Taką spółką może być inkubator przedsiębiorczości lub CTT w formie prawa handlowego bądź nowa, specjalnie powołana spółka. Spółce tej będzie powierzono zarządzanie własnością przemysłową uczelni, to znaczy patentami, wzorami przemysłowymi (Guliński, 2009). Wyróżnia się trzy możliwości komercjalizacji wiedzy naukowej (Kałuża, 2009a):

1. Udzielenie licencji innemu podmiotowi;
2. Sprzedaż wynalazku/technologii innemu podmiotowi;
3. Założenie działalności gospodarczej, która będzie samodzielnie sprzedawała produkty bądź świadczyła usługi – założenie spółki typu *spin-off* lub *spin-out*.

W zakres spółek *spin-out* wchodzi spółki technologiczne wykorzystujące własność intelektualną, powstałe w wyniku prac badawczych prowadzonych przez pracowników naukowych oraz spółki technologiczne korzystające z zasobów uczelni. W zakres drugiego rodzaju spółek wchodzi natomiast firmy prowadzące działalność konsultingową, doradczą, szkoleniową, które są oparte na wiedzy i umiejętnościach pracowników. W działalności czy tworzeniu tych spółek również pojawiają się liczne problemy. Najwięcej z nich wiąże się z różnicami w myśleniu akademickim i biznesowym. Naukowcy mają inne pojęcie czasu niż biznesmeni. Rozbieżności dotyczą potrzeb, jakie odczuwają naukowcy, a jakie rynek. Niewątpliwą zaletą i szansą jest doświadczenie kadry w pracy badawczej, dostęp do laboratoriów, ale wyzwaniem pozostaje wejście naukowców na rynek, promocja oferty, wypracowanie formy współpracy czy dalszy rozwój firmy (Działek, 2010, s. 30–32).

4. Przedsiębiorczość kobiet

W rozważaniach na temat przedsiębiorczości nie powinno zabraknąć tematu przedsiębiorczości kobiet. Zasada równości kobiet i mężczyzn jest jedną z zasad horyzontalnych polityki Unii Europejskiej zgodnie z zapisami Traktatu Amsterdamskiego w artykułach 2 i 3. Zobowiązuje on państwa członkowskie do eliminowania wszelkich nierówności oraz promowania równości pomiędzy kobietami a mężczyznami. Wymienia się dwa rodzaje segregacji w tym zakresie: segregację pionową i poziomą rynku pracy. Segregacja pozioma to podział sektorów gospodarki na te typowo „kobiece” i typowo „męskie”. Wynika to ze stereotypów płci. Segregacja pionowa wyraża się utrudnionym dostępem kobiet do awansu, zajmowania kierowniczych i decyzyjnych stanowisk. Segregacja pionowa wiąże się natomiast z pojęciami: szklane ruchome schody, szklane ściany, szklany sufit.

Szklane ruchome schody to pojęcie opisujące sytuacje, w których mężczyźni wykonujący zawody stereotypowo uważane za kobiece, awansują szybciej

i zarabiają więcej niż kobiety na tych samych stanowiskach. Szklane ściany to pojęcie definiujące sytuacje, w których kobiety zazwyczaj pracują na stanowiskach pomocniczych, administracyjnych, wspierających. Z tych stanowisk bardzo trudno jest awansować na stanowiska kierownicze, decyzyjne, które noszą z sobą większe pieniądze, władzę i prestiż. Ostatnie z pojęć, szklany sufit, opisuje sytuacje, kiedy kobietom zbliżającym się do szczytu hierarchii pracowniczych w zakładach pracy coraz trudniej jest awansować, a te najwyższe stanowiska są dla nich nieosiągalne (Budrowska, 2004, s. 5–6).

Komisja Europejska zdefiniowała dziesięć barier równości, między innymi: różnice w płacach dla kobiet i mężczyzn, mała dostępność elastycznych rozwiązań czasu pracy, niski udział mężczyzn w wykonywaniu obowiązków domowych, przemoc ze względu na płeć, niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji, niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia czy niewystarczający system opieki przedszkolnej (Szczeptańska, Długosz, 2010). W związku z tym UE określiła kilka strategicznych celów na rzecz równości płci, takich jak na przykład: eliminacja stereotypów związanych z płcią, równe uczestnictwo w podejmowaniu decyzji, godzenie życia prywatnego i zawodowego, równy stopień niezależności ekonomicznej (EuroLex, 2006).

Dane statystyczne z rynku potwierdzają fakt dyskryminacji kobiet. Pokazują, że aktywność zawodowa kobiet jest niższa od aktywności zawodowej mężczyzn, a co za tym idzie, wskaźnik bezrobocia kobiet jest większy niż mężczyzn. W porównaniu z mężczyznami kobiety w Polsce później rozpoczynają aktywność zawodową, często przerywają ją na czas macierzyństwa i kończą znacznie wcześniej niż mężczyźni. Wskaźnik zatrudnienia, czyli odsetek ludności w wieku od 15. do 64. roku życia pracujących zawodowo, wynosi w przypadku kobiet około 40%, a wśród mężczyzn około 55%. Co więcej, około 23% kobiet w Polsce przyznaje, że zetknęło się bezpośrednio z dyskryminacją i nierównym traktowaniem na rynku pracy. Warto wspomnieć o dyskryminacji kobiet w zakresie wynagrodzeń. Z badań przeprowadzonych w 2004 roku wynika, że różnice zarobków między obiema płciami były najbardziej widoczne w sektorze prywatnym, gdzie mężczyźni zarabiali o 32,6% więcej niż kobiety (w sektorze publicznym o 22,3%). Najwyższy wskaźnik w relacjach wynagrodzeń zanotowano w 2006 roku – przeciętna pensja mężczyzn była wtedy wyższa od średniej w województwie o 12,2%, a od przeciętnego wynagrodzenia kobiet o 27,3% (w sektorze prywatnym o 38,9%, w sektorze publicznym o 23,3%). Mniejsza różnica w sektorze publicznym wynika z obowiązkowych taryfikatorów wynagrodzeń bez względu na płeć. W październiku 2008 roku średnia płaca mężczyzn w województwie była wyższa o 10,3% od płacy kobiet (w sektorze prywatnym o 30,7%, w sektorze publicznym o 24,3%).

Opisując temat przedsiębiorczości akademickiej, warto wspomnieć o kobietach na uczelniach wyższych. Aktualnie kobiety stanowią około 42,3% nauczycieli akademickich szkół wyższych. Na stanowiskach profesorskich stanowią około 23% ogółu zatrudnionych. W grupie pracowników będących docentami kobiety stanowią około 32%, adiunktami – około 43%, natomiast asystentami – 53%. Pa-

trząc na te wyniki, zwłaszcza w zakresie kobiet asystentów, można się spodziewać tendencji wzrostowej wśród pracowników akademickich na stanowisku adiunkta czy profesora w ciągu najbliższych kilkunastu/kilkudziesięciu lat. Podobnie sytuacja wygląda w kwestii kobiet studentów. W roku akademickim 2008/2009 liczba kobiet studiujących w wyższych szkołach publicznych i niepublicznych wyniosła 1 098 351, co stanowi około 57% ogółu studiujących. Biorąc pod uwagę fakt zniesienia obowiązkowej służby wojskowej, ten odsetek może wzrosnąć w najbliższych latach. Kobiety mniej chętnie studiują kierunki informatyczno-inżynierskie, techniczne, ochrony i bezpieczeństwa. Przeważają natomiast na kierunkach medycznych, pedagogicznych czy opieki społecznej. Aby zachęcić kobiety do wybierania kierunków technicznych, ministerstwo i szkoły wyższe organizują różne akcje, między innymi „Dziewczyny na politechniki”, „Dziewczyny Przyszłości”. UE, chcąc rozbudzić w kobietach przedsiębiorczość, stwarza możliwość uzyskania funduszy na założenie własnej firmy. Kobietom łatwiej jest założyć własną firmę, niż zmagać się z trudnościami w dojściu do stanowisk kierowniczych. Wiele programów unijnych jest skierowanych w pierwszej kolejności do kobiet, które miały przerwę w karierze z powodu urodzenia dziecka itp. (Szczepańska, Długosz, 2010).

5. Finansowanie działalności gospodarczej

Pomimo rozbudzenia w sobie cech przedsiębiorczych pozostaje nadal trudność w zdobyciu potrzebnych środków finansowych. Wyróżnia się trzy zasadnicze formy kapitału służącego finansowaniu działalności gospodarczej: kapitał własny, kapitał rodzinny i kapitał obcy. **Kapitał własny** stanowi prywatną własność osoby zakładającej firmę, jak i jego współmałżonka, na przykład lokal, meble, sprzęt biurowy, komputer oraz środki finansowe zgromadzone w gotówce, na rachunkach bankowych, funduszach inwestycyjnych. **Kapitał rodzinny** to wszelkiego rodzaju darowizny, spadki, pożyczki pochodzące od członków rodziny. **Kapitał obcy** można nazwać: dotacje, subwencje, kredyty, pożyczki, leasing.

Możliwości finansowego wsparcia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą jest wiele, przykładowo: dotacje z urzędu pracy, dotacje w ramach działania 6.2 PO KL, pożyczki, fundusze mikropożyczkowe, kredyty bankowe, kredyty kupieckie, leasing, instytucje tak zwanych aniołów biznesu. Na podstawie Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r., nr 69, poz. 415 z późn. zm.) osoby zarejestrowane jako bezrobotne mogą ubiegać się we właściwym ze względu na miejsca zamieszkania UP o dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z planu finansowego Funduszu Pracy, który jest częścią budżetu na 2010 rok, wynika, że na wyżej wymienione dotacje została przeznaczona w 2010 roku kwota prawie 1 mld zł. Maksymalna wysokość dotacji na rozpoczęcie działalności jest sześciokrotnością przeciętnego wynagrodzenia,

czyli wynosi około 18,7 tys. zł. Szczegółowych informacji na temat dotacji z UP należy szukać na stronach internetowych powiatowych urzędów pracy.

Działaniem 6.2 „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zajmują się wojewódzkie urzędy pracy. Działanie 6.2 PO KL adresowane jest przede wszystkim do osób: do 25. roku życia, niepełnosprawnych, zamieszkujących w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, pozostających bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 miesięcy, kobiet, osób po 45. roku życia. Z tego programu można otrzymać wsparcie do 40 tys. zł brutto. W regionie tarnowskim kilka instytucji wspiera przedsiębiorczość akademicką: Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Instytut Przedsiębiorczości „Prymus”, Małopolski Inkubator Ekonomii Społecznej, Lokalny Punkt Informacyjny w Tarnowie (FEM), WUP, Oddział Zamiejscowy w Tarnowie.

Fundusze mikropożyczkowe to wsparcie dla osób, które z różnych przyczyn nie mogą skorzystać z kredytu bankowego. Pożyczek takich udzielają między innymi Inicjatywa Mikro (*Inicjatywa Mikro*, 2010), Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego SA (MARR, 2010), Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości. Kredyt bankowy to operacja polegająca na oddaniu przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony określonej kwoty środków pieniężnych, z przeznaczeniem na określony cel. Alternatywą dla kredytu bankowego jest kredyt kupiecki. Kredytem kupieckim nazywa się zgodę sprzedającego na otrzymanie zapłaty za dostarczony towar lub wykonaną usługę po terminie dostawy (zazwyczaj nie później niż po 30 dniach). Kolejną możliwością – leasing – jest niekonwencjonalną formą zdobycia środków do podjęcia działalności gospodarczej. Najczęstszym użytkownikiem tej formy finansowania są firmy, które nie dysponują własnymi środkami lub nie mają szans na uzyskanie kredytu bankowego. Dzięki leasingowi przedsiębiorstwo uzyskuje możliwość odpłatnego korzystania ze środków trwałych niezbędnych przy prowadzeniu działalności gospodarczej. W tym celu firma (leasingobiorca) zawiera na określony czas umowę z właścicielem środka trwałego (leasingodawcą) w zamian za uiszczanie opłat w postaci rat leasingowych. Po wygaśnięciu umowy leasingobiorca ma możliwość zakupu przedmiotu leasingu. Warto wspomnieć również o instytucji tak zwanych „aniołów biznesu”. Anioły biznesu (*Business Angels*) to prywatni inwestorzy, którzy dysponują odpowiednim doświadczeniem i kapitałem, wspierają wybrane przedsiębiorstwa, głównie w początkowej fazie ich działalności. Przekazują im swoją wiedzę, doświadczenie, technologie, jak i środki finansowe. Z usług aniołów biznesu może skorzystać każdy, kto ma pomysł na biznes i potrafi do niego przekonać inwestora, a nie jest to rzecz prosta. Należy w krótkim czasie udowodnić, że projekt ma szansę rozwoju i przyniesie satysfakcjonujące zyski (Łaptaś, 2010, s. 104–124)¹.

¹ Każdy zainteresowany takim sposobem zdobycia funduszy na założenie swojej firmy powinien sprawdzić stronę internetową Polskiego Stowarzyszenia Aniołów Biznesu: www.polban.pl.

6. Podsumowanie i wnioski

Dla ludzi przedsiębiorczych, mających pomysł na biznes, odważnych i niebojących się ryzyka, panuje korzystny okres na rynku. Dla młodych osób, wkraczających bądź chcących wkroczyć na drogę swojej kariery, wsparciem jest przedsiębiorczość akademicka. Jednak i ona spotka się z licznymi barierami i ograniczeniami. Warto wymienić te podstawowe, to znaczy społeczno-psychologiczne, formalnoprawne czy też ekonomiczne. Uczelnia stereotypowo postrzegana jest jako organizacja, która nie jest zainteresowana tym, aby jej pracownicy czy studenci rozwijali działalność gospodarczą. Bariery mentalnościowe ujawniają się poprzez obawy przed zakładaniem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz postrzeganie pracy etatowej jako najkorzystniejszego rozwiązania (mniej ryzykownego). Pracownikom brakuje odpowiednich kwalifikacji, niektóre uczelnie w niewielkim stopniu angażują się w przedsiębiorczość akademicką, motywacja studentów jest na niskim poziomie, są słabo edukowani w temacie przedsiębiorczości. Firmom studenckim ciężko zdobyć zaufanie na rynku. Panuje zbyt duża biurokracja i formalizacja procedur. Brak środków finansowych, trudności w ich pozyskaniu, wysokie koszty założenia i prowadzenia działalności, ograniczenia ze strony państwa czy też zbyt teoretyczne kształcenie studentów to kolejne bariery. Wymienione w artykule organizacje, chcące wspierać przedsiębiorczość wśród studentów i naukowców, powinny walczyć z tymi barierami. Powinny szkolić w kierunku prowadzenia działalności gospodarczej, doradzać i popierać pojawiające się inicjatywy.

Przedsiębiorczość akademicka coraz częściej jest łączona z hasłem Uniwersytetu III Generacji, którego cel to komercjalizacja *know-how*. Uniwersytet ten ma być z założenia uniezależniony finansowo od struktur państwowych, a podstawowym językiem komunikacji ma być język angielski. Uniwersytet III Generacji to uniwersytet dążący do uzyskania silnej międzynarodowej pozycji konkurencyjnej na rynku naukowo-dydaktyczno-badawczym, utrzymujący się z komercjalizacji swojej wiedzy badawczej (Guliński, 2009).

Zdaniem licznych specjalistów lata 2010–2011 są najlepszą szansą na zdobycie znaczących dotacji na rozwój inicjatywy gospodarczej, tej prywatnej i tej akademickiej. Przykładowo, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w 2011 roku wypłaci ponad 5 mld zł dofinansowania z funduszy UE dla przedsiębiorców, samorządów oraz instytucji otoczenia biznesu. Z unijnego programu Innowacyjna Gospodarka ma to być kwota w wysokości około 2,78 mld zł, z programu Rozwój Polski Wschodniej – około 2,05 mld zł, a z programu Kapitał Ludzki – około 540 mln zł (*Biznes na fali*, 2010). W dobie wysokiego bezrobocia każdy, kto napotyka problem w znalezieniu zatrudnienia, powinien spróbować swoich sił w zakresie własnej działalności gospodarczej. Warto sięgać po narzędzia i możliwości, jakie daje przedsiębiorczość akademicka.

Bibliografia

- AIP. 2010a. Akademyckie Inkubatory Przedsiębiorczości. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://inkubatory.pl/onas/misja-akademickich-inkubatorow-przedsiębiorczosci>.
- AIP. 2010b. Akademyckie Inkubatory Przedsiębiorczości. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://inkubatory.pl/proces-zakładania-firmy-w-aip>.
- Biznes na fali. 2010 [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.biznesnafali.pl/component/content/article/3/2971-prezes-parp-rok-2011-bdzie-rekordowy-pod-względem-wypłat-dla-przedsiębiorców>.
- BTTPG. 2010. Biuro Transferu Technologii Politechniki Gdańskiej. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.ug.inkubatory.pl>.
- Budrowska B. 2004. *Szklany sufit, czyli co blokuje kariery kobiet*. „Kultura i Historia”, nr 6.
- Dziątek J. 2010. *Warunki funkcjonowania przedsiębiorstw akademickich – szanse i zagrożenia*. W: Charnas T. (red.). *Z innowacją w biznes. Materiały pokonferencyjne o przedsiębiorczości akademickiej*. Kraków: INFOR Training. ISBN 978-83-931003-0-9.
- EuroLex. 2006. *Plan działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn na lata 2006–2010*. Komunikat Komisji Europejskiej do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów 2010 [dokument pdf, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0092:FIN:PL:PDF>.
- Gulinski J. 2009. *Przedsiębiorczość akademicka w Polsce. Specyfika i uwarunkowania rozwoju* [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: http://www.spinoffout.wszia.opole.pl/zalaczniki/konferencja_20090326/Jacek_Gulinski.ppt#256,1.
- Inicjatywa Mikro. 2010. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.inicjatywa-mikro.pl>.
- Kałuzka K. 2009a. *Prawne aspekty działalności spółek spin-off, spin-out*. W: Materiały szkoleniowe do projektu „Przedsiębiorczość akademicka wsparciem dla biznesu Małopolski”. Projekt nr WND-POKL.08.02.01-12-014/09. Kraków: Prymus.
- Kałuzka K. 2009b. *Pojęcie działalności gospodarczej, podstawa prawna*. W: Materiały szkoleniowe do projektu „Przedsiębiorczość akademicka wsparciem dla biznesu Małopolski”. Projekt nr WND-POKL.08.02.01-12-014/09. Kraków: Prymus.
- Kolisz S. 2010. *Droga do przedsiębiorczości*. W: Charnas T. (red.). *Z innowacją w biznes. Materiały pokonferencyjne o przedsiębiorczości akademickiej*. Kraków: INFOR Training. ISBN 978-83-931003-0-9.
- Łaptaś W. 2010. *Możliwości finansowego wsparcia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą*. W: T. Charnas T. (red.). *Z innowacją w biznes. Materiały pokonferencyjne o przedsiębiorczości akademickiej*. Kraków: INFOR Training. ISBN 978-83-931003-0-9.
- MARR. 2010. Małopolska Agencja Rynku Regionalnego. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.marr.pl>.
- Niemczyk R. 2003. *Zakładam firmę*. Bydgoszcz: AJG – Oficyna Wydawnicza. ISBN 8320814480.
- Pado K. 2008. *Stan przedsiębiorczości akademickiej w Polsce – akademickie inkubatory przedsiębiorczości*. Raport Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: http://www.wsiz.rzeszow.pl/pl/Uczelnia/wydzialy/administracji_i_nauk_spoecznych/szkolnictwo_wyzsze/Strony/Samodzielnny_Zaklad_Badan_nad_Szkolnictwem_Wyzszym.aspx
- Soduł S. 1999. *Przedsiębiorstwo*. Toruń: Wyd. Dom Organizatora TNOiK. ISBN 83-7011-405-9.
- Szczepańska S., Długosz Z. 2010. *Przedsiębiorczość kobiet: potencjał XX wieku*. W: Charnas T. (red.). *Z innowacją w biznes. Materiały pokonferencyjne o przedsiębiorczości akademickiej*. Kraków: INFOR Training. ISBN 978-83-931003-0-9.
- Targalski J. 2003. *Przedsiębiorczość i zarządzanie*. Warszawa: Wyd. C.H. Beck. ISBN 83-7247-755-8.

- UOTT. 2010. Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii. [online, dostęp: 10.12.2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.uott.uw.edu.pl>.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej. Dz.U. z 2007 r., nr 155, poz. 1095 ze zm.
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dz.U. z 2008 r., nr 69, poz. 415 z późn. zm.

Academic entrepreneurship – a way towards the success of university graduates

Abstract: The article has been devoted to the current theme – entrepreneurship – and its form, which is an academic entrepreneurship. The lack of entities, which should drive the economy by realisation of new economic initiatives, offering employment to the majority of the society, becomes the greatest sore of the economy. European Union has realised, that inspiring the society towards entrepreneurship, facilitating opening and conducting businesses, educating in this area, is a chance for decreasing unemployment, economic stimulation and growth of society wealth.

The author indicates possibilities, which a graduate can use to start his/her professional career. She describes what was meant by the term of academic entrepreneurship, discusses the various stages of development of the entrepreneurial activities: pre-incubation, incubation and acceleration. The article discusses the subject of opening spin-off and spin-out type companies. Women's entrepreneurship has also been discussed. The possibilities of funding opportunities for businesses with own and foreign capital has been presented in details. The terms like – angel investor, principles of leasing, (bank and trade) credit, micro-loan funds have been explained. In the article, the author mentions a number of institutions in the Tarnow region, for which the development of entrepreneurship among graduates is considered as a purpose of their main activity. This article aims to raise awareness of the readers about numerous opportunities, which can be used along with the idea to start a business. The author believes that the universities' role should be more thorough education in the entrepreneurship field, also its practical aspects, not just theoretical.

Key words: business, academic community, spin out, spin-off, funding sources

---